

Dla wszystkich starczy miejsca...

**Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2025/2026**

Etap wojewódzki

Drogi Uczniu!

Gratulujemy wyników osiągniętych w etapie rejonowym.

Prosimy, żebyś przed przystąpieniem do rozwiązywania testu zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. **Wpisz i zakoduj swój kod na karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych oraz wpisz swój kod na karcie odpowiedzi do zadań otwartych** zgodnie z poleceniem komisji konkursowej;
2. Masz do rozwiązania **34 zadania**, w tym:
 - a) **zadania zamknięte** – podane są w nich odpowiedzi, z których tylko **jedna jest poprawna**; za każde poprawnie rozwiązane zadanie z tej grupy otrzymasz 1 punkt; odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie na **karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych**; jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź; jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, żadna odpowiedź nie będzie uznana;
 - b) **zadania otwarte** wymagają samodzielnego napisania odpowiedzi; punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania; odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie na **karcie odpowiedzi do zadań otwartych**;
3. Zapisy w arkuszu testowym oraz brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane;
4. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie **50 punktów**;
5. Odpowiedzi udzielaj czarnym długopisem; na kartach odpowiedzi nie używaj ołówka, gumki ani korektora;
6. Uważnie czytaj wszystkie polecenia;
7. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi;
8. Na rozwiązanie zadań masz **120 minut**.

Powodzenia!

Zadania od 1 do 9 odnoszą się do fragmentów *Początku* Andrzeja Szczypiorskiego.

**Andrzej Szczypiorski
POCZĄTEK [FRAGMENT]**

Sędzia zasypiał z trudem. Słyszał powolne uderzenia zegara, który wybijał kwadranse nocy. Sen nadchodził zwykle o trzeciej nad ranem. Zimą sędzia przyjmował to spokojnie, lecz latem czuł okrucieństwo bezsenności. [...] Niekiedy Bóg siadywał przy łóżku sędziego i rozmawiali ze sobą. Bywało, że przychodził diabeł. Ten nie był jednak dość pewny siebie, więc siadywał na kozetce i wówczas sędzia obracał ciało w stronę pokoju, głowę opierał na zgiętym łokciu i spoglądając w oczy diabłu, szydził z niego odważnie. Lampka nocna paliła się na stoliczku. Sędzia nie znosił ciemności.

Owego wieczora był zupełnie sam. Siedział w łóżku i wachał dym cygara, które gasło z wolna na popielnicy. Te cygara kosztowały fortunę w ciężkich czasach wojny, ale nie umiał się ich wyrzec. „Cygar i godności nie wyrzeknę się nigdy!” – mawiał w gronie przyjaciół. Siedział więc i delektował się dymem cygara, gdy nagle za ścianą zadzwieczał telefon. [...] Sędzia powstał z pościeli. Jakiś lęk wkraść mu się do serca. Przeszedł do drzwi, otworzył je i znalazł się w ciemnym korytarzu, oddzielającym pokój sypialny od reszty mieszkania. Telefon znów odezwał się w chwili, gdy zdejmował słuchawkę z widełek. Ręka sędziego drżała lekko. Przez uchylone drzwi przenikał do korytarza migotliwy blask świeczek. Olbrzymi cień poruszył się na ścianie.

– Hallo – rzekł sędzia. – Słucham.

– Sędzia Romnicki? – odezwał się daleki, szeleszczący głos, jakby na wietrze. – Sędzia Romnicki?

– Jestem, słucham, kto mówi? – zawołał sędzia.

– Fichtelbaum, adwokat Fichtelbaum, pan mnie pamięta?

– Panie Boże! – powiedział sędzia. – Panie Boże!

Z tamtej strony nadpłynął głos szeleszczący, wyraźny, lecz bardzo daleki, jakby odzywał się z innego świata, i tak było w istocie. Telefonował adwokat Jerzy Fichtelbaum, dawny sędziego znajomy. Szło o córeczkę adwokata, imieniem Joasia. Ojciec chciał uratować dziecko przed zagładą.

– Zwracam się do pana, panie sędzio, u kresu życia – powiedział adwokat Fichtelbaum, a sędzia zawołał:

– Niech pan tak nie mówi, tak mówić nie wolno! Do rzeczy, do rzeczy, panie mecenasie... Uzgadniali szczegóły. Cień sędziego poruszał się na ścianie, sięgał pułapu, spływał gwałtownie w dół, ku podłodze, znów się podnosił.

– Mam sąsiadów volksdeutschów – powiedział sędzia nieco ciszej, jakby w obawie, że będzie słyszany przez ścianę – ale znajdzie się rada, panie mecenasie. U mnie rzecz wykluczona.

Ci Niemcy obok, a także dozorca domu to człowiek niegodziwy! Ale rada się znajdzie.

Adwokat Fichtelbaum nalegał szeleszczącym głosem.

– Może już więcej nie będę mógł się połączyć, panie sędzio. Mam godnego zaufania człowieka, który przeprowadzi. Błagam o adres, błagam o adres! Będą potrzebne papiery...

– Ja to rozumiem – rzekł sędzia. – Proszę się nie kłopotać o takie sprawy. Adres, powiada pan? Niechże się skupię, błagam pana o chwilę cierpliwości, muszę się skupić...

Zapadła cisza zupełna, cień sędziego zgiął się na ścianie pod brzemieniem, bo dźwigał na barkach życie człowieka. Potem sędzia powiedział nazwisko i adres, a adwokat Fichtelbaum krzyknął nagle:

– Żegnajcie! Żegnajcie wszyscy!

Połączenie zostało przerwane. Sędzia stuknął w widełki, raz i drugi. Potem odłożył słuchawkę. Wrócił do sypialni. Usiadł na łóżku. Cygaro już nie dymiło ani trochę.

Dla wszystkich starczy miejsca...

– Jestem – powiedział głośno sędzia, jakby został wywołany.

Ilekoć później, po latach, odpowiadał „jestem”, wstając ze swojej pryczy, uśmiechał się na wspomnienie tego wieczora. Był to uśmiech zarazem smutny i łagodny, współczujący i szyderczy, bo sędzia myślał wtedy o adwokacie Fichtelbaumie, koszuli nocnej, cygarze, okrucieństwie świata i świeczce na nocnym stoliku.

Andrzej Szczypiorski, *Początek*, Poznań 1999.

Zadanie 1. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Pierwszy akapit powyższego fragmentu świadczy o tym, że sędzia jest człowiekiem, który nie odrzuca w swoim życiu metafizyki.	TAK	NIE
2.	Fragment <i>Te cygara kosztowały fortunę w ciężkich czasach wojny, ale nie umiał się ich wyrzec. „Cygar i godności nie wyrzeknę się nigdy!”</i> (...) wskazuje, że sędzia w życiu cenił głównie dobra materialne.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

Zadanie 2. (0-2)

Podkreślone sformułowanie można rozumieć zarówno dosłownie, jak i metaforycznie. Napisz, jaki jest, według Ciebie, jego przenośny sens? Odnieś się do znajomości powieści i kontekstu historycznego.

Z tamtej strony nadpłynął głos szeleszczący, wyraźny, lecz bardzo daleki, jakby odzywał się z innego świata, i tak było w istocie.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 3. (0-1)

Przeczytaj podane zdania, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

Wymiana zdań między sędzią a adwokatem Fichtelbaumem cechuje się 3.1 wynikającymi przede wszystkim 3.2.

3.1

- A. apatią i rozgoryczeniem
- B. rozgorączkowaniem i wzruszeniem

3.2

- C. z poczucia wzajemnej nieufności.
- D. z poczucia ważkości omawianych kwestii.

Dla wszystkich starczy miejsca...

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 3.1 B, 3.2 C
- B. 3.1 A, 3.2 D
- C. 3.1 A, 3.2 C
- D. 3.1 B, 3.2 D

Zadanie 4. (0-2)

Wymień dwoje innych niż sędzia Romnicki bohaterów powieści *Początek*, którzy również ratowali ludzi w czasie II wojny światowej. Napisz, komu i w jaki sposób pomogła jedna z tych osób.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 5. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	W akcie komunikacji, jakim jest rozmowa sędziego z adwokatem, sformułowania <i>człowiek, który przeprowadzi</i> czy <i>potrzebne będą papiery</i> są zrozumiałe nawet bez obopólnej znajomości kontekstu.	TAK	NIE
2.	Rozmowa bohaterów w powyższym fragmencie, mimo stosowania zwrotów grzecznościowych, to przykład polszczyzny nieoficjalnej.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

**Andrzej Szczypiorski
POCZĄTEK [FRAGMENT]**

Profesor Winiar, matematyk, otoczony sympatią i szacunkiem kilku pokoleń wychowanków, których przez bez mała pół wieku karmił zerem i nieskończonością, stał na przystanku tramwajowym, trzymając w prawej dłoni parasol, w lewej zawiniętą w rulon gazetę „Nowy Kurier Warszawski”, której tego dnia nie zdążył być jeszcze przeczytać. Obok profesora zatrzymała się tęga kobieta, odziana w płaszcz granatowy z aksamitnymi wypustkami. Tramwaj długo nie nadjeżdżał. Przystanek znajdował się przy placu Krasińskich, niegdyś ruchliwym punkcie miasta, gdzie się stykały dwa światy. Profesor Winiar dobrze pamiętał plac z lat minionych, mieszkał bowiem na ulicy Świętojerskiej i wtedy biegła jego droga ku dzielnicy śródmiejskiej, gdzie mieścił się gmach gimnazjum, w którym wykładał matematykę. Plac w dawnych czasach był dla profesora

Dla wszystkich starczy miejsca...

miejszem nader miłym, a nawet w pewnym sensie symbolicznym, ponieważ matematyk był liberałem, chrześcijaninem, niepodległościowcem oraz filosemitą¹. [...]

Otóż matematyk cierpiał. Kiedy utworzono dzielnicę żydowską, opuścił był swe mieszkanie i przeniósł się blisko, ku południowej stronie placu Krasińskich, do domu przy ulicy Długiej. Był to błąd, wypływający z matematycznej logiki profesora. Chciał pozostać na starych śmieciach i oglądać z dala swój dawny dom w rejonie getta, bo liczył, że wojna nie potrwa długo. Należało przyjąć inną postawę, może mniej racjonalną, lecz profetyczną. Sąsiedzi profesora Winiara, gdy przyszło porzucić domowe pielesze przy Świętojerskiej, przenieśli się na dalekie krańce miasta. Było w tym coś z palenia za sobą mostów, co profesor Winiar uważał za małoduszne, a może nawet niegodne. Pozostał więc. Stąd jego cierpienie. [...]

Tramwaj nie nadchodził. Wiał chłodny wietrzyk. Kobieta, stojąca obok profesora, zapieła pod szyją kołnierz płaszcza. Daleko, za murem getta ozwały się strzały z broni palnej. Profesor Winiar przywykł do tych odgłosów. Lecz oto nagle, ku zdumieniu wychowawcy licznych pokoleń gimnazjalistów, dotarł do jego uszu także inny dźwięk, nadzwyczaj osobliwy. Rozległy się takty melodii z potężnej katarynki. Słysząc było perkusję, czynele i werbelki, a także być może, skrzypki, bassetle, fleciki, czego profesor Winiar osądzić nie mógł, bowiem jego kultura muzyczna była niska, a słuch przytępiony. Lecz nie ulegało wątpliwości, że na placu rozlegała się wesoła muzyczka i profesor przypominał sobie karuzelę, którą przecież niedawno tutaj zbudowano. Stała niemal pod murem getta, kolorowa i radosna, jak wszystkie karuzele na świecie. Były tam konie białe o czerwonych chrapach, gondole weneckie, powoziki, sanie, a nawet wielkopańska karetka. Wszystko to kręciło się w takt muzyczki, mechanizm karuzeli pojękiwał, konie galopowały, gondole płynęły, sanie sunęły, powozy podskakiwały, a wszystko razem szumiało, furkotało, dźwięczało i kręciło się w kółko, pośród wybuchów śmiechu, pisków zalęknionych pańienek, okrzyków młodych mężczyzn, wesołego przekomarzania się, chichotów i pieszczot. Profesor Winiar spojrzał na karuzelę, zobaczył rozpędzony, kolorowy krąg, roześmiane twarze, rozwiązane wiatrem włosy dziewcząt, białe plamy nagich łydek i ud, czupryny, koszule, spódniczki, cholewki, majteczki, krawaty, chorągiewki, grzywy końskie, lampiony, ławeczki, łańcuszki, łabędzie, motylki. Profesor zobaczył ten śliczny, muzyczny, mechaniczny, paniczny wir i usłyszał wrzask katarynki, trzask broni maszynowej, wrzask Żyda, trzask mechanizmu karuzeli.

Kobieta w zapiętym pod szyję płaszczu powiedziała:

– Ja wolę tramwajem.

Spojrzeni sobie w oczy. Gdyby kobieta wyrzekła te słowa wcześniej, może profesor Winiar chwyciłby się ich jak ostatniej deski ratunku, jak liny holowniczej – i wydźwignął na brzeg nadziei. Ale przemówiła zbyt późno. Profesor Winiar, matematyk, wypuścił z dłoni gazetę, zakręcił pirueta, jakby sam znajdował się na karuzeli, i padł bez życia na chodnik. Nie jest wiadome, jakie myśli towarzyszyły mu w chwili ostatecznego upadku. [...]

A jednak podczas pogrzebu profesora Winiara żegnający go mówca, gimnazjalny wykładowca fizyki, z którym zmarły od lat pozostawał w zażyłej przyjaźni, oświadczył zgromadzonym żałobnikom, iż matematyk Winiar „padł na posterunku”. Było to zgodne z prawdą.

Andrzej Szczypiorski, *Początek*, Poznań 1999.

Zadanie 6. (0-1)

Zapoznaj się z definicją słowa *profeta* zamieszczoną w Słowniku języka polskiego PWN, a następnie dokończ zdanie.

profeta: człowiek obdarzony zdolnością przewidywania przyszłości

¹¹ Filosemita – człowiek o przyjaznym stosunku do Żydów

Dla wszystkich starczy miejsca...

W wypowiedzeniu *Należało przyjąć inną postawę, może mniej racjonalną, lecz profetyczną* podkreślonego słowa nie można zastąpić wyrazem

- A. dalekowzroczną
- B. przewidującą
- C. konwencjonalną
- D. wizjonerską

Zadanie 7. (0-1)

Który z poniższych związków wyrazowych jest związkiem przynależności?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. matematyk cierpiał
- B. padł na posterunku
- C. kołnierz płaszcza
- D. paniczny wir

Zadanie 8. (0-2)

Czy poniższe sformułowania świadczą o tym, że sędzia Romnicki i profesor Winiar prezentowali w życiu podobne postawy i wyznawali podobne wartości? Odpowiedź uzasadnij, wykorzystując znajomość powieści *Początek*.

1. – *Jestem* – powiedział głośno sędzia, jakby został wywołany.
2. *A jednak podczas pogrzebu profesora Winiara żegnający go mówca (...) oświadczył zgromadzonym żałobnikom, iż matematyk Winiar „padł na posterunku”. Było to zgodne z prawdą.*

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 9. (0-1)

Czas historyczny opisany w *Początku* został ograniczony datami 1941–1984. Świadkiem lub uczestnikiem których wydarzeń historycznych przywołanych w tej powieści był Andrzej Szczypiorski? Podaj dwa przykłady.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadania od 10 do 14 odnoszą się do obrazu Jacopo Bassano *Dobry Samarytanin*.

**Jacopo Bassano
DOBRY SAMARYTANIN**

Dla wszystkich starczy miejsca...

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jacopo_Bassano_-_The_Good_Samaritan_-_Google_Art_Project.jpg

Zadanie 10. (0-1)

Przeczytaj podane zdania, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

Inspiracją dla powyższego obrazu jest 10.1. Jej cechy gatunkowe to m.in. 10.2.

10.1

A. legenda.

B. parabola.

Dla wszystkich starczy miejsca...

10.2

C. schematyczna, uproszczona fabuła i ukryty sens alegoryczny.

D. określone czas i miejsce akcji oraz obecność postaci historycznych.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. 10.1 A, 10.2 D

B. 10.1 B, 10.2 C

C. 10.1 B, 10.2 D

D. 10.1 A, 10.2 C

Zadanie 11. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	W obu podanych wypowiedzeniach zastosowano poprawny zapis cząstki „by”: 1. <i>Warto by rozważyć, dlaczego kapłan i lewita nie pomogli napadniętemu.</i> 2. <i>Należało by zwrócić uwagę na pochodzenie mężczyzny, który pomógł napadniętemu.</i>	TAK	NIE
2.	Wyraz SAMARYTAŃSKI jako synonim do <i>miłosierny</i> piszemy wielką literą, ponieważ pochodzi od nazwy własnej.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE

C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK

D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Zadanie 12. (0-1)

W Ewangelii św. Łukasza opowieść Jezusa o miłosiernym Samarytaninie jest odpowiedzią na pytanie uczonego w Prawie *A kto jest moim bliźnim?* Jakiej odpowiedzi na to pytanie mógłbyś udzielić na podstawie historii Samarytanina?

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 13. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź 1 lub 2 i jej uzasadnienie spośród A i B.

Andrzej Szczypiorski napisał o bohaterach *Początku*: *Oto jest w człowieku coś, co powinno znaczyć dla niego więcej niż własne państwo, a także więcej niż własny naród... Poczucie indywidualnej odpowiedzialności za wybór między dobrem a złem.* Słowa te

1. nie mogłyby być komentarzem do historii Samarytanina,	ponieważ	A. rozegrała się ona na długo przed wybuchem II wojny światowej.
2. można również odnieść do postawy miłosiernego Samarytanina,		B. mają one wymiar uniwersalny, można więc odnieść je również do wrogich relacji między Żydami a Samarytanami.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. 2B

B. 1B

Dla wszystkich starczy miejsca...

- C. 2A
- D. 1A

Zadanie 14. (0-2)

Jakimi środkami artystycznego wyrazu posłużył się Jacobo Bassano, by oddać na obrazie postawę Samarytanina i dramatyczną sytuację napadniętego mężczyzny? Wymień dwa przykłady zastosowanych malarskich środków wyrazu.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadania od 15 do 18 odnoszą się do filmu *Campo di Fiori* w reż. Michała Nekandy-Trepki.

Zadanie 15. (0-1)

Przeczytaj podane zdania, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

Campo di Fiori w reż. M. Nekandy-Trepki jest 15.1. Świadczą o tym np. 15.2.

15.1

- A. filmem dokumentalnym.
- B. filmem fabularnym.

15.2

- C. odwołania do autentycznych wydarzeń i korzystanie z relacji naocznych świadków.
- D. bogata warstwa artystyczna filmu i świat przedstawiony o charakterze fikcyjnym.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 15.1 A, 15.2 D
- B. 15.1 B, 15.2 D
- C. 15.1 B, 15.2 C
- D. 15.1 A, 15.2 C

Zadanie 16. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Fakt, że narratorzy filmu <i>Campo di Fiori</i> w trakcie swoich wypowiedzi umieszczeni są na ciemnym tle, sprawia, że widz jeszcze bardziej koncentruje się na traumatyczności ich wojennych przeżyć.	TAK	NIE
2.	Zamieszczenie w filmie archiwalnych ujęć Warszawy z czasów okupacji odwraca uwagę widza od relacji narratorów.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

Dla wszystkich starczy miejsca...

Zadanie 17. (0-2)

Jedna z narratorek filmu, Ewa Berberyusz, mówi o swoim *grzechu zaniechania*. Jak rozumiesz te słowa w kontekście przewodniego tematu filmu – relacji między mieszkańcami getta a ludnością wojennej Warszawy?

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 18. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Z relacji narratorów filmu wynika, że w kwietniu 1943 roku mieszkańcy Warszawy nie mieli świadomości, iż Niemcy dokonują brutalnej likwidacji getta.	TAK	NIE
2.	Niemcy ustawili wesołe miasteczko na pl. Krasieńskich w celach propagandowych, m.in. by wpłynąć na morale mieszkańców getta.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE

Zadania od 19 do 22 odnoszą się do wiersza *Campo di Fiori* Czesława Miłosza.

**Czesław Miłosz
CAMPO DI FIORI**

W Rzymie na Campo di Fiori
Kosze oliwek i cytryn,
Buk opryskany winem
I odłamkami kwiatów.
Różowe owoce morza
Sypią na stoły przekupnie,
Naręcza ciemnych winogron
Padają na puch brzoskwini.

Tu na tym właśnie placu
Spalono Giordana Bruna,
Kat płomień stosu zażegnał
W kole ciekawej gawiedzi.
A ledwo płomień przygasnął,
Znow pełne były tawerny,
Kosze oliwek i cytryn
Nieśli przekupnie na głowach.

Dla wszystkich starczy miejsca...

Wspomniałem Campo di Fiori
W Warszawie przy karuzeli,
W pogodny wieczór wiosenny,
Przy dźwiękach skocznej muzyki.
Salwy za murem getta
Głuszyła skoczna melodia
I wzlatywały pary
Wysoko w pogodne niebo.

Czasem wiatr z domów płonących
Przynosił czarne latawce,
Łapali skrawki w powietrzu
Jadący na karuzeli.
Rozwiewał suknie dziewczynom
Ten wiatr od domów płonących,
Śmiały się tłumy wesołe
W czas pięknej warszawskiej niedzieli.

Morał ktoś może wyczyta,
Że lud warszawski czy rzymski
Handluje, bawi się, kocha
Mijając męczeńskie stosy.
Inny ktoś morał wyczyta
O rzeczy ludzkich mijaniu,
O zapomnieniu, co rośnie,
Nim jeszcze płomień przygasnął.

Ja jednak wtedy myślałem
O samotności ginących.
O tym, że kiedy Giordano
Wstępował na rusztowanie,
Nie znalazł w ludzkim języku
Ani jednego wyrazu,
Aby nim ludzkość pożegnać,
Tę ludzkość, która zostaje.

Już biegli wychylać wino,
Sprzedawać białe rozgwiazdy,
Kosze oliwek i cytryn
Nieśli w wesołym gwarze.
I był już od nich odległy,
Jakby minęły wieki,
A oni chwilę czekali
Na jego odlot w pożarze.

I ci ginący, samotni,
Już zapomniani od świata,
Język nasz stał się im obcy
Jak język dawnej planety.

Dla wszystkich starczy miejsca...

Aż wszystko będzie legendą
I wtedy po wielu latach
Na nowym Campo di Fiori
Bunt wznieci słowo poety.

Warszawa – Wielkanoc, 1943

<https://polska-poezja.pl/lista-wierszy/256-czeslaw-milosz-campo-di-fiori>

Zadanie 19. (0-1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

W wierszu *Campo di Fiori* nie znajdziemy elementów

- A. liryki bezpośredniej.
- B. liryki opisowej.
- C. liryki refleksyjnej.
- D. liryki apelu.

Zadanie 20. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	W strofach trzeciej i czwartej obrazu poetyckie zestawione są na zasadzie kontrastu.	TAK	NIE
2.	W trzeciej strofie wiersza podkreśleniu nastroju bawiących się na karuzeli służą liczne animizacje.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

Zadanie 21. (0-1)

W wierszu mówiącym o tragedii mieszkańców warszawskiego getta w roku 1943 poeta przywołuje obraz spalenia Giordana Bruna w Rzymie w 1600 roku. Której z wymienionych funkcji nie służy to zestawienie obrazów poetyckich?

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. wyrażeniu przekonania, że natura ludzka jest uniwersalna i nie zmienia się bez względu na upływ czasu.
- B. podkreśleniu samotności ludzi ginących, niemożności zrozumienia tego doświadczenia przez tych, którzy „zostają”.
- C. wzbudzeniu refleksji wobec postaw wynikających m.in. z konformizmu i egoizmu, typowych dla człowieka bez względu na czasy, w których żyje.
- D. jednoznacznej krytyce zarówno ówczesnych mieszkańców Rzymu, jak i współczesnych poecie mieszkańców Warszawy jako ludzi wyzutyk z moralności.

Dla wszystkich starczy miejsca...

Zadanie 22. (0-2)

Motyw karuzeli stojącej na placu Krasińskich w czasie likwidacji getta pojawia się zarówno w *Początku* Andrzeja Szczypiorskiego, jak i w wierszu Miłosza *Campo di Fiori* i filmie o tym samym tytule. Jak sądzisz, dlaczego karuzela stała się zjawiskiem ważnym i symbolicznym dla wielu twórców? Odpowiedź, wykorzystując znajomość utworów i kontekstu historycznego.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadania od 23 do 26 odnoszą się do Karty Lekarzy bez Granic.

KARTA LEKARZY BEZ GRANIC

W naszych działaniach kierujemy się etyką lekarską oraz zasadami bezstronności, niezależności i neutralności. Nasze zespoły łączy misja i wartości określone w założycielskim dokumencie z 1971 roku (poniżej).

Lekarze bez Granic to niezależna międzynarodowa organizacja pozarządowa. Skupia głównie lekarzy i pracowników ochrony zdrowia. Jest także otwarta na przedstawicieli innych zawodów, którzy mogą pomóc w realizacji jej celów. Wszyscy pracownicy i członkowie organizacji zobowiązują się do przestrzegania następujących zasad:

Lekarze bez Granic niosą pomoc ludziom znajdującym się w niebezpieczeństwie, ofiarom klęsk żywiołowych i katastrof wywołanych przez człowieka oraz ofiarom konfliktów zbrojnych.

Pomagają wszystkim bez względu na rasę, religię, wyznanie czy poglądy polityczne.

Lekarze bez Granic zachowują neutralność i bezstronność zgodnie z powszechną etyką lekarską i z prawem do pomocy humanitarnej oraz domagają się pełnej i nieograniczonej wolności w wykonywaniu swoich czynności.

Lekarze bez Granic zobowiązują się do przestrzegania kodeksu etyki zawodowej oraz do zachowania niezależności od wszelkiej władzy politycznej, ekonomicznej i religijnej.

Jako wolontariusze, są świadomi ryzyka i niebezpieczeństwa związanego z wykonywanymi zadaniami i nie zgłaszają w imieniu swoim ani swoich następców roszczeń o jakąkolwiek rekompensatę poza tą, którą może im zapewnić organizacja.

<https://lekarze-bez-granic.pl/o-nas/kim-jestesmy/>

Zadanie 23. (0-1)

Przeczytaj podane zdania, a następnie wybierz poprawne uzupełnienie luk.

W Karcie Lekarzy bez Granic dominuje styl 23.1. Jego cechami charakterystycznymi są 23.2.

23.1

A. publicystyczny.

B. urzędowy.

Dla wszystkich starczy miejsca...

23.2

C. sugestywność obrazowania oraz łączenie słownictwa potocznego z terminami naukowymi.

D. zastosowanie głównie w formie pisanej oraz stosowanie szablonowych sformułowań i zdań złożonych.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. 23.1 A, 23.2 D

B. 23.1 B, 23.2 D

C. 23.1 A, 23.2 C

D. 23.1 B, 23.2 C

Zadanie 24. (0-1)

Dokończ zdanie – wybierz odpowiedź spośród podanych.

Postawy Lekarzy bez Granic nie można scharakteryzować określeniem

A. obiektywizm.

B. brak uprzedzeń.

C. apolityczność.

D. tendencyjność.

Zadanie 25. (0-1)

Ile przydawków zawiera zdanie *Wszyscy pracownicy i członkowie organizacji zobowiązują się do przestrzegania następujących zasad?*

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. 2

B. 3

C. 4

D. 1

Zadanie 26. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	Słowo <i>humanitarny</i> jest w polszczyźnie wyrazem rodzimym.	TAK	NIE
2.	Słowo <i>kodeks</i> jest przykładem słownictwa o ograniczonym zasięgu.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK

B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE

C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK

Dla wszystkich starczy miejsca...

Zadania od 27 do 29 odnoszą się do fragmentów wiersza *Nienawiść* Wisławy Szymborskiej.

Wisława Szymborska
NIENAWIŚĆ [fragmenty]

Spójrzcie, jak wciąż sprawna,
jak dobrze się trzyma
w naszym stuleciu nienawiść.
Jak lekko bierze wysokie przeszkody.
Jakie to łatwe dla niej - skoczyć, dopaść. [...]

Ach, te inne uczucia – cherlawe i ślamazarne.
Od kiedy to braterstwo może liczyć na tłumy?
Współczucie czy kiedykolwiek pierwsze dobiło do mety?
Zwątpienie ilu chętnych porywa za sobą?
Porywa tylko ona, która swoje wie.

Zdolna, pojętna, bardzo pracowita.
Czy trzeba mówić ile ułożyła pieśni.
Ile stronic historii ponumerowała.
Ile dywanów z ludzi porozpościerała
na ilu placach, stadionach. [...]

Do nowych zadań w każdej chwili gotowa.
Jeżeli musi poczekać, poczeka.
Mówią, że ślepa. Ślepa?
Ma bystre oczy snajpera
i śmiało patrzy w przyszłość
- ona jedna.

https://poezja.org/wz/Wislawa_Szymborska/

Zadanie 27. (0-1)

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz TAK, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub NIE – jeśli jest fałszywe.

1.	W wierszu <i>Nienawiść</i> opisywane przez poetkę uczucia podlegają personifikacji.	TAK	NIE
2.	Środkami stylistycznymi, które niejednokrotnie pojawiają się w wierszu <i>Nienawiść</i> , są pytanie retoryczne i metafory.	TAK	NIE

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – TAK
- B. Zdanie 1. – TAK, zdanie 2. – NIE
- C. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – TAK
- D. Zdanie 1. – NIE, zdanie 2. – NIE

Dla wszystkich starczy miejsca...

Zadanie 28. (0-1)

Jakimi sformułowaniami można scharakteryzować nienawiść, odwołując się do jej obrazu stworzonego przez Szymborską w wierszu? Wybierz podpunkt zawierający wyłącznie poprawne określenia.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. potężna, bezwolna, skoncentrowana
- B. silna, nieprzystępna, obiektywna
- C. zdeterminowana, sprawcza, bezwzględna
- D. asertywna, niedołączna, wyniosła

Zadanie 29. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź 1 lub 2 i jej uzasadnienie spośród A i B.

Wiersz *Nienawiść* Wisławy Szymborskiej nacechowany jest

1. ironią,	ponieważ	A. poetka z dystansem odnosi się do natury ludzkiej.
2. nostalgią,		B. poetka koncentruje się na uczuciu tęsknoty za pozytywnymi postawami ludzi.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. 1A
- B. 1B
- C. 2A
- D. 2B

Zadania od 30 do 34 odnoszą się do wiersza *Pieśń na wyjście* Edwarda Stachury.

Edward Stachura
PIEŚŃ NA WYJŚCIE

Idź człowieku, idź odpowiedz
Idźcie wszystkie stany
Kolorowi, biali, czarni
Idźcie zwłaszcza wy, ludkowie
Przez na oścież bramy
Dla wszystkich starczy miejsca
Pod wielkim dachem nieba
Rozejdźcie się po drogach
Po łąkach, po rozłogach

Po polach, błoniach i wygonach
W blasku słońca, w cieniu chmur
Rozejdźcie się po niżu
Rozejdźcie się po wyżu
Rozejdźcie się po płaskowyżu
W blasku słońca, w cieniu chmur

Dla wszystkich starczy miejsca...

Dla wszystkich starczy miejsca
Pod wielkim dachem nieba
Na ziemi, której ja i ty
Nie zamienimy w bagno krwi

<https://wiersze.co/wyjście.htm>

Zadanie 30. (0-1)

Wybierz podpunkt, w którym wypisano wyłącznie środki artystyczne wykorzystane przez Edwarda Stachurę w powyższym wierszu.

Wybierz odpowiedź spośród podanych.

- A. apostrofa, epifora, epitet
- B. paralelizm składniowy, apostrofa, metafora
- C. neologizm, epitet, onomatopeja
- D. personifikacja, anafora, porównanie

Zadanie 31. (0-1)

Z wiersza *Pieśń na wyjście* wypisz zdanie pojedyncze zawierające podmiot logiczny.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 32. (0-1)

Sformułowanie *przez na oścież* bramy odwołuje się do związku frazeologicznego *bramy/drzwi otwarte na oścież*. Wskaż tytuł znanej Ci lektury szkolnej opowiadającej o domostwie, które opisano przy pomocy tego frazeologizmu. Jaka cecha gospodarza tego domu sprawia, że bramy są otwarte?

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Zadanie 33. (0-2)

Czy obraz człowieka i ludzkiej natury wyłaniający się z wiersza *Pieśń na wyjście* jest analogiczny do tego, który tworzy Wisława Szymborska w utworze *Nienawiść*? W uzasadnieniu swojej odpowiedzi przywołaj oba wspomniane teksty.

**Odpowiedź zapisz na
KARCIE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ OTWARTYCH**

Dla wszystkich starczy miejsca...

Zadanie 34. (0-10)

W *Traktacie moralnym* Czesław Miłosz pisze

(...) *Nie jesteś jednak tak bezwolny,*

A choćbyś był jak kamień polny,

Lawina biegnie od tego zmienia,

Po jakich toczy się kamieniach.

I, jak zwykł mawiać już ktoś inny,

Możesz, więc wpłynąć na bieg lawiny.

Rozważ w formie rozprawki, czy zwykły człowiek może *wpłynąć na bieg lawiny*?

W swojej pracy odwołaj się do co najmniej dwóch wybranych tekstów kultury (w tym przynajmniej jednego utworu literackiego). Przywołaj również własne przemyślenia.

Tvoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.

[illegible]

[illegible]

Dla wszystkich starczy miejsca...

BRUDNOPIS

Dla wszystkich starczy miejsca...

BRUDNOPIS